

POSTANOWIENIE

Dnia 28 maja 2026 r.

Sąd Najwyższy w składzie:

SSN Ryszard Witkowski

w sprawie **I. M.**
skazanego z 191 § 2 k.k. i in.,
po rozpoznaniu w dniu 28 maja 2026 r. w Izbie Karnej
na posiedzeniu w trybie art. 535 § 3 k.p.k.,
kasacji wniesionej przez obrońcę skazanego
od wyroku Sądu Apelacyjnego w Gdańsku
z 14 maja 2025 r. sygn. akt II AKa 65/25
zmieniającego wyrok Sądu Okręgowego w Gdańsku
z 14 listopada 2024 r. sygn. akt IV K 50/24,

p o s t a n o w i ł:

- 1. oddalić kasację jako oczywiście bezzasadną;**
- 2. obciążyć skazanego kosztami postępowania kasacyjnego.**

[J.J.]

UZASADNIENIE

Sąd Okręgowy w Gdańsku wyrokiem z 14 listopada 2024 r. sygn. akt IV K 50/24 uznał oskarżonego I. M. za winnego dwóch przestępstw, polegających na tym, że:

1. w dniu 1 stycznia 2024 r. w G., grożąc natychmiastowym użyciem przemocy poprzez posługiwanie się nożem i kierując jego ostrze w stronę pokrzywdzonych, usiłował dokonać zaboru w celu przywłaszczenia pieniędzy w nieustalonej kwocie, przy czym zamierzonego celu nie osiągnął z uwagi na postawę pokrzywdzonych: K. J., J. E., F. K. oraz E. P., czym działał na ich szkodę, tj. przestępstwa z art. 13 § 1 k.k. w zw. z art. 280 § 2 k.k. i za to na podstawie art. 14 § 1 k.k. w zw. z art. 280 § 2 k.k. skazał go na karę 3 (trzech) lat i 3 (trzech) miesięcy pozbawienia wolności (pkt I wyroku);

2. w dniu 2 stycznia 2024 r. w S., posiadał środki odurzające w postaci 0,59 grama netto suszu konopi innych niż włókniste, co stanowi 1 i 1/3 porcji środka odurzającego oraz substancję psychotropową o wadze 1,96 grama zawierającej siarczany amfetaminy, co stanowi 3 porcje środka odurzającego, tj. przestępstwa z art. 62 ust. 1 ustawy z dnia 29 lipca 2005 r. o przeciwdziałaniu narkomanii i za to na podstawie art. 62 ust. 1 tej ustawy skazuje go na karę miesiąca pozbawienia wolności (pkt II wyroku).

Ponadto sąd ten na podstawie art. 85 § 1 k.k. w zw. z art. 86 § 1 k.k., połączył orzeczone wobec oskarżonego jednostkowe kary pozbawienia wolności i orzekł karę łączną 3 (trzech) lat i miesiąca pozbawienia wolności (pkt III wyroku) oraz na podstawie art. 63 § 1 k.k. na poczet orzeczonej kary pozbawienia wolności zaliczył oskarżonemu okres jego rzeczywistego pozbawienia wolności w sprawie od 2 stycznia 2024 r. do 14 listopada 2024 r. (pkt IV wyroku), a także na podstawie art. 46 § 2 k.k. orzekł wobec oskarżonego na rzecz pokrzywdzonych K. J., J. E., F. K., E. P. nawiązkę w kwocie po 500 (pięćset) złotych (pkt V wyroku).

Sąd Apelacyjny w Gdańsku wyrokiem z 14 maja 2025 r. sygn. akt II AKa 65/25 na skutek apelacji prokuratora i obrońcy zmienił zaskarżony wyrok w ten sposób, że (pkt 1 wyroku):

1. uchylił rozstrzygnięcie zawarte w punktach III i IV odpowiednio o karze łącznej oraz o zaliczeniu okresu rzeczywistego pozbawienia wolności w sprawie;

2. w ramach czynu przypisanego w punkcie I oskarżonego I. M. uznał za winnego popełnienia czynu polegającego na tym, że w dniu 1 stycznia 2024 r. w G., używając noża, groził pokrzywdzonym K. J., J. E., F. K. oraz E. P. uszkodzeniem ciała, w celu zmuszenia ich do zwrotu wierzytelności w nieustalonej kwocie

pieniędzy za wykonaną usługę przewozu, czyn ten kwalifikuje z art. 191 § 2 k.k. i za to skazuje go i wymierza oskarżonemu karę roku i 6 (sześciu) miesięcy pozbawienia wolności;

3. na podstawie art. 70 ust. 4 a ustawy o przeciwdziałaniu narkomanii orzeka od oskarżonego I. M. świadczenie pieniężne wymienione w art. 39 pkt 7 k.k. na rzecz Funduszu Pomocy Pokrzywdzonym oraz Pomocy Postpenitencjarnej w wysokości 1000 (jeden tysiąc) złotych;

Ponadto sąd II instancji na podstawie art. 85 § 1 k.k. i art. 86 § 1 k.k. połączył jednostkowe kary pozbawienia wolności orzeczone w punkcie 1 b) oraz punkcie II zaskarżonego wyroku i w ich miejsce orzekł karę łączną roku i 7 (siedmiu) miesięcy pozbawienia wolności (pkt 2 wyroku) oraz na podstawie art. 63 § 1 k.k. na poczet kary łącznej zaliczył okres rzeczywistego pozbawienia wolności w sprawie od 2 stycznia 2024 r. godz. 19:20 do 14 maja 2025 r. (pkt 3 wyroku). W pozostałym zaś zakresie zaskarżony apelacjami wyrok utrzymał w mocy (pkt 4 wyroku).

Kasację od wyroku Sądu Apelacyjnego wywiódł obrońca skazanego, który to zaskarżonemu orzeczeniu zarzucił następujące naruszenia:

1. co do pierwszego czynu:
2. rażące naruszenie przepisu prawa procesowego, poprzez nienależyte rozpoznanie zarzutu sformułowanego w apelacji obrońcy dotyczącego art. 7 k.p.k., tj. naruszenie art. 433 § 2 k.p.k. w zw. z art. 7 k.p.k. w zw. z art. 410 k.p.k., polegające na przekroczeniu granic swobodnej oceny dowodów i dokonanie jej w sposób dowolny, a także niezrealizowanie wszechstronnej analizy materiału dowodowego, a mianowicie dokonanie ustaleń faktycznych niniejszej sprawy w zakresie posiadania przez Skazanego noża w oparciu o ustalenia faktyczne wzajemnie ze sobą sprzeczne (tj. zeznania policjantów, zeznania pokrzywdzonych) oraz całkowite pominięcie zeznań skazanego;
3. rażącą niewspółmierność orzeczonej kary pozbawienia wolności w postaci orzeczenia wobec skazanego kary niewspółmiernie surowej, która jest wynikiem niedostatecznego uwzględnienia przez sąd II instancji okoliczności łagodzących;
4. co do czynu drugiego:
5. rażące naruszenie prawa materialnego poprzez nienależyte rozpoznanie zarzutu sformułowanego w apelacji dotyczącego art. 62 ust. 1 ustawy o

przeciwdziałaniu narkomanii, tj. art. 433 § 2 k.p.k. w zw. z art. 62 ust. 1 ustawy o przeciwdziałaniu narkomanii polegające na zastosowaniu tego przepisu prawa materialnego pomimo tego, iż z ustalonego stanu faktycznego nie wynika spełnienie przez skazanego znamienia tego czynu zabronionego w postaci posiadania, co miało wpływ na treść wyroku sądu II instancji w ten sposób, iż doprowadziło do nieprawidłowego skazania skazanego za to przestępstwo;

6. ewentualnie, z daleko idącej ostrożności procesowej, w razie nieuwzględnienia zarzutu kasacyjnego sformułowanego w pkt 2, rażące naruszenie przepisu prawa procesowego, tj. art. 17 § 1 ust. 1 3 k.p.k. poprzez nienależyte rozpoznanie zarzutu sformułowanego w apelacji obrońcy dotyczącego art. 62a ustawy o przeciwdziałaniu narkomanii tj. naruszenie art. 433 § 2 k.p.k. w zw. z art. 17 § 1 pkt 3 k.p.k. w zw. z art. 62a ustawy o przeciwdziałaniu narkomanii, polegające na zaniechaniu rozważenia przez sąd możliwości zastosowania tego przepisu i umorzenia postępowania w zakresie tego czynu.

Podnosząc powyższe zarzuty, obrońca skazanego wniósł: co do pierwszego czynu o uchylenie wyroku sądu II instancji i przekazanie sprawy sądowi I instancji do ponownego rozpoznania, zaś co do czynu drugiego o uchylenie zaskarżonego orzeczenia i uniewinnienie skazanego, ewentualnie o uchylenie zaskarżonego wyroku i umorzenie postępowania.

Ponadto obrońca zawarł w kasacji wniosek o wstrzymanie zaskarżonego orzeczenia w zakresie kary bezwzględnego pozbawienia wolności, ewentualnie o wstrzymanie zaskarżonego orzeczenia tak jak powyżej oraz jego połączenie z zastosowaniem poręczenia majątkowego wobec skazanego.

W odpowiedzi prokurator wniósł o oddalenie kasacji obrońcy jako oczywiście bezzasadnej.

Sąd Najwyższy zważył, co następuje.

Podniesione w kasacji obrońcy zarzuty okazały się oczywiście bezzasadne, co skutkowało rozpoznaniem i oddaleniem tego nadzwyczajnego środka odwoławczego przez Sąd Najwyższy w trybie wskazanym w przepisie art. 535 § 3 k.p.k. Oczywiście bezzasadna jest bowiem kasacja kwestionująca jedynie ustalenia faktyczne, jednak nie pod zarzutem błędu w ich ustaleniu, a pod pozornym zarzutem rażącego naruszenia prawa procesowego, sprowadzającym się do

polemiki z zebrany i prawidłowo ocenionym przez sądy obu instancji materiałem dowodowym, a w sprawie nie wystąpiły uchybienia wymienione w art. 439 k.p.k. [*postanowienie Sądu Najwyższego (dalej SN) z 23 lipca 2025 r. sygn. akt III KK 289/25 i cyt. tam orzecznictwo*]. Tymczasem tego rodzaju zabiegi czyni skarżący w wywiedzionej kasacji.

Dopuszczalność dokonywania w postępowaniu kasacyjnym przez Sąd Najwyższy własnych ustaleń faktycznych i własnej oceny dowodów, wykluczają ograniczenia przewidziane w art. 519 k.p.k. i art. 523 § 1 k.p.k., które sprowadzają zadania sądu kasacyjnego jedynie do sprawdzenia sposobu ich dokonania, w szczególności, czy sądy orzekające w obu instancjach nie dopuściły się rażącego naruszenia reguł postępowania, co mogłoby mieć wpływ na ustalenia faktyczne, a w konsekwencji więc i na treść wyroku (*zob. postanowienie SN z 24 stycznia 2023 r. sygn. II KK 598/22 i cyt. tam orzecznictwo*). Kontrola ta realizowana jest co do zasady jednak przez pryzmat zarzutów kasacji. Z tym zaś znów oczywistym zastrzeżeniem, iż chodzi o zarzuty rzeczywiście o charakterze kasacyjnym (art. 523 k.p.k.), a nie tak, tylko określone przez autora kasacji, a będące, w istocie, zarzutami apelacyjnymi (*postanowienie SN z 27 lutego 2007 r. sygn. akt II KK 310/06*).

Zarzut skarżącego z pkt 1, dotyczący pierwszego z przypisanych skazanemu czynów zmierza do zakwestionowania ustaleń w zakresie sprawstwa i winy skazanego. Zdaniem skarżącego błędy w tym zakresie wynikają z jednej strony z wadliwości dowodów, zaś z drugiej z dowolności w ich ocenie pod pozorem nieprawidłowości w kontroli odwoławczej. Skarżący nie ma jednak racji. Co więcej, obrońca w tym nadzwyczajnym środku odwoławczym powiela twierdzenia podnoszone już uprzednio w apelacji, w odniesieniu do których sąd II instancji wypowiedział się w uzasadnieniu swojego orzeczenia.

Wbrew twierdzeniom skarżącego kasacyjnie zawartym w uzasadnieniu zarzutu z pkt 1, ponowne zakwestionowanie prawidłowości ocen dowodów powierzchownie odwołujące się do sposobu ich dokonania, w świetle przebiegu postępowania odwoławczego w przedmiotowej sprawie, nie wykazuje zaistnienia tzw. „efektu przeniesienia”, na który wskazuje obrońca. Co więcej w samym zarzucie obrońca prezentuje własne oceny fragmentów materiału dowodowego,

wybiórczo interpretując znaczenie i spójność poszczególnych depozycji. Przeprowadzona przez sąd odwoławczy analiza oceny materiału dowodowego i wynikającego z niej stanowiska sądu I instancji przez pryzmat podnoszonych przez obrońcę zarzutów, wskazuje na wnikliwość i rzetelność dokonanej przez sąd *ad quem* kontroli instancyjnej. Wspomniane przez skarżącego „rozbieżności dowodowe” stanowią wyraz własnych, dowolnych ocen skarżącego, których to sąd odwoławczy nie podzielił. Sformułowanie zawarte w uzasadnieniu wyroku Sądu Apelacyjnego: „nie budzi wątpliwości” - stanowi wyraz jednoznacznej aprobaty dla ustaleń faktycznych sądu *meriti*, a zatem także i sposobu ich dokonania w zakresie, w jakim ów ustalił, iż skazany *in tempore criminis*, posłużył się w stosunku do pokrzywdzonych posiadany wówczas nożem (s. 7 formularza uzasadnienia wyroku). Sąd II instancji nie przeprowadzał samodzielnie kwestionowanych przez obronę dowodów z przesłuchania poszczególnych świadków, a jedynie analizował poprawność ocen i wniosków powziętych przez sąd *meriti* w oparciu o te dowody przez pryzmat twierdzeń i wniosków skarżącego, czego wynikiem był brak wątpliwości co ustalenia związanego z demonstracyjnym trzymaniem przez skazanego przed sobą noża i kierowania w stronę pokrzywdzonych gróźb karalnych (s. 7 formularza uzasadnienia wyroku). W tym aspekcie uzasadnienie sądu *meriti* zawierało szereg dokładnych informacji popartych wykazem dowodów, na których ów sąd oparł swoje ustalenie (m.in. zeznania pokrzywdzonych, częściowe wyjaśnienia oskarżonego – s. 2 uzasadnienia wyroku sądu I instancji) oraz ocen poszczególnych dowodów, które przyczyniły się do ustalenia przebiegu zdarzenia związanego z posłużeniem się przez skazanego nożem wobec pokrzywdzonych (s. 9-12 uzasadnienia wyroku sądu I instancji). W świetle przebiegu postępowania odwoławczego i treści zarzutu z pkt 1 kasacji obrońcy przypomnieć i podkreślić należy, iż oparcie zarzutów apelacji na tych elementach, które zostały już wszechstronnie i kompleksowo rozważone przez sąd I instancji, co wynika z uzasadnienia wyroku, uprawnia sąd odwoławczy do ograniczenia swojego uzasadnienia w znacznym zakresie do odesłania do tej argumentacji (*postanowienie SN z 28 kwietnia 2022 r. sygn. akt III KK 133/22 i cyt. tam orzecznictwo*). W myśl tego poglądu, który to Sąd Najwyższy w niniejszym składzie

w pełni aprobuje, omówiony zarzut wadliwej kontroli odwoławczej, nie mógł zostać uznany za zasadny.

Podsumowując powyższe rozważania, zaznaczyć także należy, iż zakwestionowanie oceny materiału dowodowego, każdorazowo poprzedzone być musi wskazaniem konkretnego dowodu przeprowadzonego w sprawie, którego zarzut ten dotyczy i podania, w czym skarżący upatruje złamania zasady swobodnej oceny dowodów przez sąd *a quo* albo sąd *ad quem*. Sam fakt, iż przyjęte przez sądy obu instancji założenia dowodowe nie odpowiadają subiektywnym oczekiwaniom skazanego i jego obrońcy nie jest wystarczający do uzyskania pożądanego efektu procesowego, a taki, niewątpliwie subiektywny i wybiórczy charakter w warstwie argumentacyjnej, ma w realiach niniejszej sprawy ocena wiarygodności podstawowych źródeł dowodowych obciążających skazanego, przeciwstawiona przez skarżącego ocenie sądów obu instancji. Tego rodzaju argumentacja, oparta o przekonanie strony o innej, niż przyjął to sąd, wadze poszczególnych dowodów i ich odmiennej ocenie niż dokonana przez sąd, jest nie tylko nieuprawnioną polemiką, ale stanowi także oczywistą próbę ponownego przeniesienia ciężaru rozważań na grunt powtórnej analizy wiarygodności poszczególnych źródeł dowodowych (zob. *postanowienie SN z 13 maja 2020 r. sygn. akt III KK 79/20*) i zmierza do obejścia ograniczeń zawartych w art. 523 k.p.k., a więc przekształcenia kontroli kasacyjnej w apelacyjną (zob. *postanowienie SN z 16 czerwca 2015 r. sygn. akt III KK 176/15*).

W odniesieniu do zarzutu z pkt 2 dotyczącego pierwszego z przestępstw przypisanych skazanemu stwierdzić należy, iż jest on niedopuszczalny. Skarżący bowiem kontestuje w nim materię wyjętą spod kognicji sądu kasacyjnego, a mianowicie - kwestię współmierności wymierzonej skazanemu kary. Poza przypadkiem wskazanym w art. 523 § 1a k.p.k. Sąd Najwyższy nie jest bowiem uprawniony w postępowaniu kasacyjnym do badania kwestii współmierności kary, a kwestionowanie w zarzucie wyłącznie niewspółmierności kary, co *de facto* czyni obrońca skazanego, jest w myśl przepisu art. 523 § 1 k.p.k. niedopuszczalne (*postanowienie SN z 25 lipca 2019 r. sygn. akt V KK 302/19*). Zarzut ten nie może mieć charakteru samoistnego (zob. *postanowienie SN z 12 lutego 2026 r. sygn. akt III KK 95/25*).

W odniesieniu do zarzutu obrazy prawa materialnego dotyczącego drugiego z czynów przypisanych skazanemu, zauważyć należy, iż nie mógł on zostać uznany za skuteczny kasacyjnie. Po pierwsze i co najistotniejsze, sąd II instancji nie mógł naruszyć art. 62 ust. 1 ustawy o narkomanii, albowiem w sytuacji, w której nie orzeka reformatoryjnie, to nie stosuje on także prawa materialnego. Ów sąd nie korzysta wówczas z wynikającej z tego prawa kompetencji do stwierdzania winy i wymierzenia kary. Utrzymując wyrok w mocy lub uchylając go i przekazując sprawę do ponownego rozpoznania działa na podstawie przepisów prawa procesowego, oceniając według określonego w tych przepisach standardu kontroli odwoławczej, zawarte w środku zaskarżenia zarzuty (*postanowienie SN z 21 kwietnia 2022 r. sygn. akt V KK 166/22*). W przedmiotowej natomiast sprawie sąd odwoławczy w zakresie drugiego z przypisanych skazanemu czynów utrzymał w mocy zaskarżony wyrok. Choć w kasacji skarżący łączy uchybienie przepisowi prawa materialnego z art. 433 § 2 k.p.k., sugerując także i w tym przypadku zaistnienie błędu przeniesienia, to zauważyć należy, iż w swojej apelacji nie podniósł skutecznie zarzutu obrazy prawa materialnego, a zatem też nie mogło dojść do uchybienia standardom prowadzenia kontroli odwoławczej określonym przez art. 433 § 2 k.p.k. Lektura apelacji obrońcy i uzasadnienia wyroku sądu odwoławczego wprost wskazuje, iż skarżący w odniesieniu do drugiego z przypisanych skazanemu czynów podnosił zarzut błędu w ustaleniach faktycznych, którego to skutkiem miała być obraza przepisu prawa materialnego - art. 62 ust. 1 ustawy o narkomanii. W tym kontekście przypomnieć i podkreślić bowiem należy, iż w orzecznictwie Sądu Najwyższego utrwalono pogląd, iż obraza prawa materialnego ma miejsce wtedy, gdy stan faktyczny został w zaskarżonym orzeczeniu prawidłowo ustalony, a nie zastosowano do niego właściwego przepisu prawa materialnego, a więc gdy istnieje niezgodność między subsumpcją, a prawidłowo ustaloną przez sąd podstawą faktyczną orzeczenia. Przy zarzucie rażącego naruszenia prawa materialnego należy zatem zestawić treść zastosowanego, w realiach sprawy, przepisu prawa materialnego z ustalonym przez sąd stanem faktycznym. W wypadku wydania wyroku skazującego dla stwierdzenia, jaki stan faktyczny ustalił sąd orzekający, podstawowe znaczenie ma opis czynu przypisanego zawarty w sentencji wyroku. W dalszej kolejności uwzględnić należy treść pisemnego

uzasadnienia wyroku, oczywiście o ile zostało sporządzone. Pisemne uzasadnienie, jak o tym stanowi art. 424 § 1 pkt 1 k.p.k., powinno zawierać wskazanie, jakie fakty sąd uznał za udowodnione. Nie zyskał w orzecznictwie Sądu Najwyższego akceptacji pogląd, że nie to, co sąd ustalił, lecz to, co sąd powinien ustalić, trzeba przyjmować za punkt odniesienia, dokonując oceny prawidłowości zastosowania przez sąd przepisów prawa materialnego (*postanowienie SN z 29 czerwca 2021 r. sygn. akt II KK 258/21*).

W zakresie stanowiska zawartego w pkt 4 kasacji stwierdzić należy, iż również i ten zarzut nie mógł zostać uznany za zasadny. Obraza prawa materialnego, którą w istocie wskazuje skarżący kasacyjnie w tym zarzucie może polegać na błędnej wykładni zastosowanego przepisu, zastosowaniu nieodpowiedniego przepisu, a także na niezastosowaniu określonego przepisu w sytuacji, gdy jego zastosowanie jest obowiązkowe. Oznacza to, że jeżeli ustawa dopuszcza jedynie możliwość zastosowania określonego przepisu, zaniechanie jego zastosowania nie stanowi obrazy prawa materialnego, może natomiast stanowić podstawę ewentualnych zarzutów błędu w ustaleniach faktycznych bądź rażącej niewspółmierności kary, które nie mogą jednak stanowić podstawy kasacji (art. 523 § 1 k.p.k., *postanowienie SN z 27 listopada 2024 r. sygn. akt III KK 457/24*). Przywoływany przez skarżącego przepis art. 62a ustawy z dnia 29 lipca 2005 r. o przeciwdziałaniu narkomanii przewiduje, że jeżeli przedmiotem czynu, o którym mowa w art. 62 ust. 1 lub 3, są środki odurzające lub substancje psychotropowe w ilości nieznacznej, przeznaczone na własny użytek sprawcy, postępowanie można umorzyć również przed wydaniem postanowienia o wszczęciu śledztwa lub dochodzenia, jeżeli orzeczenie wobec sprawcy kary byłoby niecelowe ze względu na okoliczności popełnienia czynu, a także stopień jego społecznej szkodliwości. Użycie przez ustawodawcę wyrażenia "można" wyklucza trafność stanowiska skarżącego, że zaniechanie zastosowania przez sąd omawianej instytucji stanowi obrazę prawa materialnego (*por. postanowienie SN z 10 grudnia 2008 r., sygn. akt II KK 307/08*).

Z tych też względów, Sąd Najwyższy oddalił kasację jako oczywiście bezzasadną, co czyniło bezprzedmiotowym rozpoznawanie wniosku o wstrzymanie wykonania zaskarżonego wyroku. Rozstrzygnięcie o obciążeniu skazanego

kosztami postępowania kasacyjnego oparto zaś o art. 637a k.p.k. w zw. z art. 636 § 1 k.p.k.

Ryszard Witkowski

[J.J.]

[r.g.]